YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (ensimmäinen jaosto)

17 päivänä syyskuuta 1996 *

Asiassa C-19/95 P,

San Marco Impex Italiana Srl, italialainen yhtiö, kotipaikka Modena (Italia), edustajanaan asianajaja Lucette Defalque, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Alex Schmitt, 62 avenue Guillaume,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-451/93, San Marco vastaan komissio, 16.11.1994 antaman tuomion (Kok. 1994, s. II-1061) kumoamista, sekä korvausta vahingosta, jonka valittaja väittää sille aiheutuneen julkisia hankintoja koskevan sopimuksen tekemisestä Somalian demokraattisen tasavallan kanssa,

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Hans Peter Hartvig ja oikeudellisen osaston virkamies Claire Bury, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward (esittelevä tuomari) sekä tuomarit P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 San Marco Impex Italiana -niminen yhtiö (jäljempänä San Marco) on tehnyt EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla valituksen, joka on saapunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 26.1.1995, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-451/93, San Marco vastaan komissio, 16.11.1994 antamasta tuomiosta (Kok. 1994, s. II-1061), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi San Marcon ETY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan mukaisen vahingonkorvauskanteen, jolla valittaja vaati korvausta vahingosta, jonka se väittää sille aiheutuneen julkisia hankintoja koskevan sopimuksen tekemisestä Somalian demokraattisen tasavallan kanssa.

2 Aluksi on syytä palauttaa mieleen lyhyesti riita-asian edelliset vaiheet, sellaisina kuin ne käyvät ilmi riidanalaisesta tuomiosta.

3 Komissio teki 3.3.1987 Euroopan talousyhteisön nimissä Somalian demokraattisen tasavallan kanssa sopimuksen, jossa se suostui rahoittamaan Somalian hallituksen esittämän hankkeen viiden Shebelli-joen ylittävän ja yhden Juba-joen ylittävän sillan suunnittelemiseksi ja rakentamiseksi sekä näihin liittyvien liittymäteiden rakentamiseksi. Tämä sopimus tehtiin Loméssa 31.10.1979 allekirjoitetun toisen AKT—ETY-yleissopimuksen mukaisesti (EYVL 1980 L 347, s. 2, jäljempänä toinen Lomén yleissopimus), ja tarvittavat määrärahat otettiin viidennestä Euroopan kehitysrahastosta (jäljempänä EKR) (1 kohta).

4 Tarjouskilpailun perusteella San Marcon ja kansallisena tulojen ja menojen hyväksyjänä ja julkisten töiden ja asuntoasioiden ministeriön puolesta toimineen Somalian ulkoasiainministeriön välillä tehtiin 22.2.1988 sopimus. Komission Somalian asiamies (jäljempänä asiamies) ja insinöörikonsulttitoimisto Consulint International (jäljempänä Consulint), jonka tehtäväksi Somalian hallitus oli antanut rakennustyön valvonnan, hyväksyivät tämän sopimuksen (2 kohta).

5 Rakennustyöt alkoivat toukokuussa 1988 (5 kohta).

6 Rakennustöiden yhteydessä kävi ilmi kaksi ongelmaa. Ensimmäinen ongelma koski Consulintin ehdottamaa liittymäteiden pohjustustyössä tarvittavan yhden ainesosan korvaamista toisella, koska tätä ainetta ei ollut saatavilla riittävän läheltä työmaita. Tämä muutos nosti rakennusaineiden yksikkökustannuksia. Toinen ongelma johtui siitä, että asiamies kieltäytyi hyväksymästä tiettyjen aineksien (sementti, teräs, polttoaine ja työvoima) hinnannoususta aiheutuneita kustannuksia koskevat kaksi laskua sen vuoksi, että nämä hintojen tarkistukset perustuivat pelkkiin laskuihin eikä kyseisten ainesten voimassa olevien markkinahintojen noususta ollut esitetty mitään todisteita (6—8 kohta).

7 Ratkaistakseen nämä kaksi ongelmaa kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä esitti 23.8.1989 komission asiamiehen välityksellä komissiolle pyynnön

750 000 ecun lisärahoituksesta. Rahoituspäätöstä odotettaessa Consulintin laatima ja valittajan, kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän ja Somalian julkisten töiden ja asuntoasioiden ministeriön allekirjoittama sopimuksen lisäys nro 1 lähetettiin asiamiehelle 28.8.1989 hyväksymistä varten (13 ja 14 kohta).

8 Komissio ilmoitti 21.12.1989 asiamiehensä välityksellä kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle päätöksestään myöntää lisärahoitusta 750 000 ecua. Somalian silta- ja tielaitos ilmoitti 25.12.1989 päivätyllä kirjeellä Consulintille, että lisäys nro 1 (lisärahoitus) oli hyväksytty. Consulint lähetti 27.12.1989 valittajalle jäljennöksen tästä kirjeestä todeten, että 750 000 ecun lisärahoitus oli hyväksytty lisäyksen nro 1 mukaisesti (15 ja 16 kohta).

9 Asiamies ilmoitti 6.2.1990 päivätyllä kirjeellään Somalian silta- ja tielaitokselle, ettei se voinut hyväksyä esitettyä lisäystä. Asiamies teki 1.3.1990 muutetun ehdotuksen allekirjoittamista varten. Sen jälkeen kun valittaja, Somalian julkisten töiden ja asuntoasioiden ministeriö ja kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä olivat allekirjoittaneet lisäyksen uuden version, asiamies ilmoitti 1.3.1990 Somalian julkisten töiden ja asuntoasioiden ministeriölle kieltäytyvänsä hyväksymästä lisäystä. Asiamiehen mielestä valittajalla ei ollut oikeutta muuttaa pohjustusaineiden yksikköhintaa, eikä tämä ollut esittänyt edellytettyjä sementin ja teräksen hinnanmuutoksia koskevia lisätietoja. Tämä kirje vahvistettiin 6.6.1990 (17—20 kohta).

10 Somalian sisällissota syttyi joulukuussa 1990. Komission kehitysasioiden pääjohtaja ilmoitti 1.3.1991 päivätyllä kirjeellä johtavana tulojen ja menojen hyväksyjänä (viranomainen, joka vastaa viime sijassa toisen Lomén yleissopimuksen 121 artiklan 1 kohdan mukaisesti EKR:n varojen hallinnosta) valittajalle, että hän oli väliaikaisesti ottanut hoitaakseen kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän tehtävät viidenteen EKR:ään sovellettavan varainhoitoasetuksen 60 artiklan mukaisesti, koska hän katsoi, ettei kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä kyennyt enää hoitamaan

tehtäviään. Tässä ominaisuudessa johtava tulojen ja menojen hyväksyjä ilmoitti valittajalle irtisanovansa sopimuksen 1.3.1991 lukien yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohdan mukaisesti (22 ja 23 kohta).

11 Valittajan lakimiehet lähettivät komissiolle 7.2.1992 päivätyssä kirjeessä täydellisen selvityksen tarkistettaviksi vaadituista summista, jotka olivat yhteensä 4 389 498,40 ecua ja jotka koskivat lähinnä maksamattomia laskuja ja rahasummia, joiden maksamista oli pyydetty komission 1.3.1991 päivätyn kirjeen perusteella. Komissio hylkäsi valittajan lakimiesten vaatimukset 15.4.1992 päivätyllä kirjeellä, joka vahvistettiin 11.5.1992 päivätyllä kirjeellä (28 ja 29 kohta).

12 Tapauksen tosiseikkoja on selvitetty tarkemmin riidanalaisen tuomion 1—29 kohdassa.

13 San Marco nosti 7.7.1992 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vahingonkorvauskanteen saadakseen korvausta niistä vahingoista, joita se väitti sille aiheutuneen kyseisestä julkisia rakennusurakoita koskevasta sopimuksesta.

14 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen 16.11.1994.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensinnäkin, ettei se ollut toimivaltainen ottamaan kantaa valittajalla mahdollisesti sopimuksen perusteella olevaan oikeuteen saada laskuissa vaadittu summa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tämä asia on ratkaistava toisen Lomén yleissopimuksen 132 artiklan ja liitteen XIII mukaisesti välimiesmenettelyssä (42 kohta).

16 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komission asiamies voi kieltäytyä ja itse asiassa hänellä on velvollisuus kieltäytyä hyväksymästä yrittäjien esittämät laskut, jos hänellä oli perusteltua aihetta epäillä, että yhteisön rahoitukselle asetetut edellytykset eivät täyty (50 kohta).

17 Kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei San Marco ollut esittänyt mitään todisteita siitä, ettei asiamiehen kieltäytyminen hyväksymästä kyseisiä laskuja olisi ollut perusteltua; San Marco ei ollut myöskään näyttänyt toteen sitä, että komission toiminta huomioon ottaen San Marco saattoi perustellusti olettaa, että asiamies tulisi hyväksymään kyseiset laskut (56, 73 ja 74 kohta).

18 Neljänneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi liittymäteiden pohjustuksessa käytettävien aineiden yksikköhinnan nousun osalta, että asiamiehellä oli oikeus kieltäytyä hyväksymästä kyseisiä laskuja. San Marco oli esittänyt kiinteän yksikköhinnan tutkimatta asiaa tarkemmin ennen tarjouksen esittämistä. Näin ollen se aliarvioi tuntuvasti yhden tarvittavan ainesosan saatavuuden työmaiden läheltä (57—62 kohta).

19 Viidenneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että San Marco ei ollut vielä osoittanut toimivaltaisessa tuomioistuimessa, että Somalian hallitus oli sille velkaa tietyn rahasumman (67 kohta).

20 Kuudenneksi komissiolla ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ollut velvollisuutta maksaa ennen sopimuksen irtisanomista syntyneitä kustannuksia (93 kohta).

21 Seitsemänneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei San Marcon perusteltua luottamusta tai oikeusvarmuuden periaatetta ollut rikottu. San Marco ei voinut tukeutua sellaiseen väittämäänsä maksulupaukseen, joka sisältyi vasta kulujen syntymisen jälkeen lähetettyyn kirjeeseen (95—98 kohta).

22 Kahdeksanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei San Marco ollut osoittanut, että vahinko, jonka se väitti sille aiheutuneen, johtui siitä, että johtava tulojen ja menojen hyväksyjä irtisanoi sopimuksen (107 kohta).

23 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan valittaja ei voinut 1.3.1991 päivätyn kirjeen sanamuodon perusteella perustellusti olettaa, että komissio korvaisi sille sopimuksen irtisanomisesta aiheutuneet vahingot (112 kohta).

24 San Marco valitti tästä tuomiosta 20.1.1995.

Valitusperusteet

25 Valituksessaan San Marco vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion, käsittelemään asian uudelleen ja velvoittamaan komission maksamaan valittajalle 4 389 498,40 ecua tai toissijaisesti 2 504 280,07 ecun summan, joka muodostuu laskujen väärään käsittelyyn perustuvasta 148 192,09 ecun summasta, maksamattomia laskuja vastaavasta 483 830,65 ecun summasta, jota ei ole kiistetty, sekä sopimuksen irtisanomisesta aiheutuvasta 1 922 258 ecun korvaussummasta.

26 Valittajan valitusperusteet koskevat toisaalta sitä, että tiettyjä laskuja ei ollut maksettu, ja toisaalta sitä, että komissio ei ollut maksanut korvausta sopimuksen irtisanomisen vuoksi.

27 Tiettyjen laskujen maksamatta jättämisen osalta valittaja esittää seuraavat kahdeksan valitusperustetta

— ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tapauksen tosiseikkoja väärin ja tämä on johtanut siihen, että oikeussääntöjä on sovellettu väärin;

— valittajalla oli velvollisuus noudattaa tarkasti Consulintin sille antamia ohjeita;

— komissio on soveltanut väärin sopimusehtoja laskujen maksamisen yhteydessä;

— komissio ja sen asiamies on loukannut valittajan perusteltua luottamusta kieltäytyessään hyväksymästä riidan kohteena olevia laskuja;

— komissio on loukannut valittajan perusteltua luottamusta kieltäytyessään allekirjoittamasta lisäystä nro 1;

— asiamies on loukannut valittajan perusteltua luottamusta kieltäytyessään maksamasta sitä osuutta laskuista, joka piti maksaa Somaliaan;

— ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut väärin valittajan vaatimuksia ja hylännyt perusteettomasti asianmukaisesti laskutettuja summia koskevat vaatimukset; ja

— komission yksiköiden toiminta on ollut huonosti järjestetty.

28 Sen osalta, että komissio ei ole maksanut korvausta sopimuksen irtisanomisen vuoksi, valittaja esittää seuraavat neljä valitusperustetta

— komission velvollisuus perustella päätöksensä;

— viidenteen EKR:ään sovellettavan varainhoitoasetuksen 60 artiklan ja yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohdan virheellinen tulkinta ja soveltaminen;

— komissio on rikkonut velvollisuuttaan avustaa EKR-sopimusten perusteella toimivia yhteisön yrityksiä; ja

— ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt komission toiminnan virheellisyyttä koskevan arviointivirheen.

29 Vastineessaan komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta jättämään valituksen tutkimatta tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklan mukaisesti tai toissijaisesti hylkäämään valituksen perusteettomana.

30 Komission mukaan kaikki valittajan valitusperusteet on jätettävä tutkimatta kolmesta syystä.

31 Ensiksikin EY:n perustamissopimuksen 168 a artiklan ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan mukaan yhteisöjen tuomioistuimeen voidaan valittaa vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin. Toiseksi yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimelle tehdyssä valituskirjelmässä on mainittava oikeudelliset perusteet ja väitteet, joihin vedotaan. Kolmanneksi työjärjestyksen 113 artiklan 2 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimelle tehdyssä valituksessa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Komissio katsoo, että tämä valitus ei täytä mitään näistä kolmesta edellytyksestä.

32 Pääasian osalta komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut asian tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja aivan oikein ja että jos kaikki valittajan esittämät valitusperusteet otettaisiin tutkittaviksi, ne todettaisiin kaikki perusteettomiksi.

33 Silloin kun valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, yhteisöjen tuomioistuin voi tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklan mukaan milloin tahansa hylätä perustellulla määräyksellä valituksen kokonaan tai osittain.

Tiettyjen laskujen maksamatta jättäminen

Ensimmäinen valitusperuste

34 Valittaja katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut väärin tapauksen tosiseikkoja ja että tämä on johtanut siihen, että oikeussääntöjä on sovellettu väärin. Tämä valitusperuste jakautuu kolmeen osaan.

35 Ensiksikin valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on väärässä katsoessaan, että valittaja ei ollut toimittanut tietoja laskuista, jotka asiamies oli kieltäytynyt maksamasta ja joihin sisältyivät sementin, teräksen ja bitumin hinnannoususta aiheutuneet kustannukset. Lisäksi viitaten 13.6.1990 päivättyyn Consulintin kirjeeseen, jossa todettiin, ettei "pohjustusaineiden yksikköhinta ollut noussut", valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut väärin tapauksen tosiseikkoja todetessaan, että valittaja oli aliarvioinut tarvittavan ainesosan saatavuuden läheltä työmaita. Lopuksi valittaja katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole arvioinut tosiseikkoja oikein todetessaan San Marcon sen jälkeen, kun komissio oli päättänyt myöntää lisärahoitusta (valittajalle ilmoitettiin tästä 27.12.1989), lähettämien kolmen laskun liittyvän sellaisiin menoihin, joihin sitouduttiin vasta sen jälkeen kun sille oli ilmoitettu mainitusta päätöksestä.

36 On syytä korostaa, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan vain ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioihin voidaan hakea muutosta. Perustamissopimuksen 168 a artiklan ja tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja muutoksenhaun perusteena voi olla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen puuttuva toimivalta, asian käsittelyssä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtunut virhe, joka on hakijan edun vastainen, tai yhteisöjen tuomioistuimessa tapahtunut yhteisön oikeuden rikkominen. Tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan valituskirjelmässä on mainittava oikeudelliset perusteet ja väitteet, joihin vedotaan.

37 Näiden määräysten mukaisesti valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti kaikki ne tuomion kohdat, joiden kumoamista vaaditaan, sekä oikeudelliset väitteet, joilla tätä vaatimusta tuetaan (ks. tältä osin asia C-173/95 P, Hogan v. yhteisöjen tuomioistuin, määräys 14.12.1995, s. I-4905, 20 kohta).

38 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tätä vaatimusta ei vastaa valitus, jossa vain kerrataan tai toistetaan sanasta sanaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja väitteet, mukaan lukien ne perusteet ja väitteet, jotka perustuvat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen aikaisemmin hylkäämiin tosiseikkoihin. Tällaisella valituksella itse asiassa pyritään ainoastaan saamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo aikaisemmin esitetty vaatimus uudelleen käsiteltäväksi; tämä ei kuitenkaan kuulu EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. tästä erityisesti asia C-87/95 P, CNPAAP v. neuvosto, määräys 24.4.1996, 30 kohta; Kok. 1996, s. I-2003).

39 Edellä mainittujen määräysten mukaisesti valitus voi perustua ainoastaan oikeussääntöjen rikkomista koskeviin perusteisiin eikä siis tosiseikkojen arviointiin. Vain ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen toisaalta tarkastelemaan tosiseikkoja, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa sen toteamusten aineellinen epätarkkuus johtuu sille toimitetuista asiakirjoista, ja toisaalta arvioimaan näitä tosiseikkoja. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tarkastellut tai arvioinut näitä tosiseikkoja, yhteisöjen tuomioistuin on taas toimivaltainen valvomaan perustamissopimuksen 168 a artiklan nojalla sitä, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tarkastellut näitä tosiseikkoja ja minkälaisiin oikeudellisiin johtopäätöksiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätynyt (ks. tältä osin asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 48 ja 49 kohta).

40 Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole näin ollen toimivaltaa tarkastella tosiseikkoja eikä periaatteessa toimivaltaa tutkia niitä todisteita, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt näiden tosiseikkojen tueksi. Jos todisteet on asianmukaisesti esitetty ja jos yleisiä oikeusperiaatteita, todistustaakkaa ja todistamista koskevia sääntöjä on asianmukaisesti noudatettu, ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sitä, mikä merkitys on annettava sille esitetyille seikoille (ks. tästä em. asia komissio v. Brazelli Lualdi ym., tuomion 66 kohta).

41 Ensimmäisen valitusperusteen kolmen ensimmäisen osan osalta on todettava, että valittaja ei ole toisaalta millään tavalla osoittanut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen arviointivirheen, tai toisaalta täsmentänyt niitä tuomion kohtia, joita vaaditaan kumottaviksi. Valittaja ei väitä mitään oikeussääntöä rikotun ja se tyytyy vain riitauttamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman tosiseikkojen arvioinnin.

42 Näin ollen ensimmäinen valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Toinen valitusperuste

43 Vedotessaan erityisten sopimusehtojen 56 artiklaan, joka koskee insinööriä ja tarjouskilpailun voittajaa, valittaja katsoo, että sen oli noudatettava tiukasti Consulintin sille antamia ohjeita, mukaan lukien Consulintin päätös muuttaa pohjustusaineiden koostumusta teknisistä syistä. Näin ollen valittaja katsoo, että se oli oikeassa väittäessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että asiamies ylitti toimivaltansa kieltäytyessään hyväksymästä Juba- ja Shebelli-jokien yli rakennettaville silloille johtavien liittymäteiden pohjustusaineita koskevat laskut.

44 Tämän valitusperusteen osalta riittää sen toteaminen, että valittaja toistaa ne väitteet, jotka se on jo esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ja että

se ei ole esittänyt mitään uusia väitteitä osoittaakseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen arviointivirheen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi itse asiassa riidanalaisen tuomion 63 kohdassa, että Consulintin "ei voida katsoa toimineen komission asiamiehenä" ja tuomion 62 kohdassa, että "asiamiehellä oli oikeus kieltäytyä hyväksymästä kyseisiä laskuja". Valittaja ei ole riitauttanut näitä tuomion kohtia.

45 Toinen valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Kolmas ja kuudes valitusperuste

46 Valittaja väittää, että komissio ei ole maksanut laskuja sopimuksessa sovitussa määräajassa ja että sillä on näin ollen oikeus sopimuksen mukaiseen korkoon. Valittajan mukaan komissio ei ollut myöskään noudattanut erityisten sopimusehtojen 33 artiklaa, jonka mukaan Somaliaan maksettavat maksut oli suoritettava ecuina, eikä se ollut myöskään maksanut Somaliaan 12 prosenttia tietyistä laskuista, joista 88 prosenttia oli jo maksettu Italiaan. Lisäksi koska 7.2.1989, 5.3.1989, 5.4.1989, 8.5.1989 ja 31.8.1989 päivätyt laskut oli hyväksytty, valittaja katsoi, että sillä oli oikeus olettaa, että nämä laskut maksetaan sekä Somaliaan että Italiaan maksettavin osuuksin. Koska Italiaan maksettava osuus oli maksettu asianmukaisesti määräajassa, asiamies loukkasi valittajan perusteltua luottamusta, koska hän ei maksanut Somaliaan maksettavaa osuutta.

47 On syytä palauttaa mieleen, että tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 2 kohdan mukaisesti valituksessa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

48 Lisäksi voidaan todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudelliseen perusteeseen.

49 Jos sallittaisiin se, että asianosainen saa vedota ensimmäisen kerran vasta yhteisöjen tuomioistuimessa uuteen perusteeseen, jota ei ole esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, tämä voisi silloin saattaa vireille yhteisöjen tuomioistuimessa, jonka toimivaltaa muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, laajemman oikeusriidan kuin joka tuli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Muutoksenhaussa yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta on rajoitettu sen tarkasteluun, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut sille esitettyjä perusteita (ks. tältä osin em. asia komissio v. Brazzelli, tuomion 59 kohta).

50 Tässä asiassa riittää, että todetaan, ettei valittaja ole vedonnut kolmannen ja kuudennen valitusperusteensa tueksi esittämiin väitteisiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

51 Valittaja ei ole myöskään esittänyt väitteitä osoittaakseen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt arviointivirheen eikä se ole täsmentänyt riidanalaisen tuomion niitä kohtia, jotka se haluaa kumottaviksi.

52 Tämän vuoksi kolmas ja kuudes valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Neljäs valitusperuste

53 Vedoten jälleen erityisten sopimusehtojen 56 artiklaan valittaja katsoo, että koska komissio maksoi varauksitta laskut, jotka liittyivät neljään ensimmäiseen siltaan, joiden pohjustukseen käytettiin samaa korvaavaa ainetta, asiamiehellä ei ollut oikeutta kieltäytyä hyväksymästä kahta jäljelle jäävää siltaa koskevia laskuja, eivätkä asiamies ja komissio voineet olla maksamatta laskuja pohjustustyöhön liittyvien vaikeuksien vuoksi. Toimiessaan kuitenkin näin vastaaja rikkoi valittajan perusteltua luottamusta.

54 Valittaja ei esittänyt tätä väitettä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

55 On totta, että ensimmäisessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetyssä valitusperusteessa (sikäli kuin se koski erityisesti komission kolmatta sopimussuhteen ulkopuolista virhettä) valittaja katsoo, että komissio rikkoi sen perusteltua luottamusta. Valittajan mukaan toimet tai laiminlyönnit, jotka johtivat perustellun luottamuksen syntymiseen, liittyivät kuitenkin ainoastaan tapaan, jolla komissio oli myöntänyt lisärahoitusta, jotta kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän vaatimat muutokset olisi kyetty tekemään, sekä tapaan, jolla lisäystä nro 1 muutettiin ja jolla se lähetettiin eteenpäin allekirjoitusta varten.

56 Valittaja ei ole myöskään esittänyt perusteita sen osoittamiseksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen arviointivirheen tai että se ei olisi täsmentänyt riidanalaisen tuomion keskeisiä kohtia.

57 Neljäs valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Viides valitusperuste

58 Valittajan mukaan komissio on loukannut luottamuksensuojan periaatetta kieltäytyessään allekirjoittamasta lisäystä nro 1, jonka se oli laatinut ilmoitettuaan varojen myöntämisestä. Valittaja katsoo, että sillä oli syytä olettaa, että lisäys nro 1 allekirjoitettaisiin ja että lisärahoitusta myönnettäisiin asiamiehen käyttäytymisen perusteella ja sillä perusteella, että tämä oli hyväksynyt pohjustusaineen muutoksen neljän ensimmäisen sillan osalta sekä lisärahoituspyynnön ja laatinut lisäyksen, jossa ei mainita mitään pohjustusainetta koskevista vaikeuksista.

59 Tämän osalta riittää sen toteaminen, että valittaja toistaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämänsä väitteet ja että valittaja ei ole millään tavalla osoittanut sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen arviointivirheen.

60 Viidennessä valitusperusteessa itse asiassa toistetaan osittain valittajan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämä ensimmäinen valitusperuste. Kuten riidanalaisen tuomion 36 kohdasta käy ilmi, valittaja väitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että "ottaen huomioon tavan, jolla komissio myönsi lisärahoitusta kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän vaatimien muutosten kattamiseksi ja ottaen huomioon tavan, jolla se muutti lisäystä nro 1 ja lähetti sen eteenpäin allekirjoittamista varten, valittajalla oli oikeus olettaa komission allekirjoittavan lisäyksen ja maksavan siihen liittyvät laskut". Viidennellä valitusperusteella pyritään itse asiassa siihen, että tämä osa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetystä ensimmäisestä valitusperusteesta käsiteltäisiin uudelleen; tämä valitusperuste hylättiin riidanalaisen tuomion 70—75 kohdassa, ja samoin hylättiin myös tosiseikat, joiden perusteella valittajan mukaan sille syntyi perusteltu luottamus.

61 Tämä valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Seitsemäs valitusperuste

62 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asiamies kieltäytyi perustellusti hyväksymästä kyseisiä laskuja sen vuoksi, että sementin, teräksen ja bitumin hinta ja pohjustusaineiden yksikköhinta oli noussut, valittaja katsoo, että sillä oli oikeus saada maksu laskuista siltä osin kuin ne eivät koskeneet näitä kahta seikkaa. Tämän osalta valittaja katsoo, että kaikki tarvittavat tiedot olivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetuissa asiakirjoissa.

63 Tätä väitettä ei esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, koska valittaja väitti tuolloin ainoastaan, ettei asiamiehellä ollut oikeutta kieltäytyä hyväksymästä kyseisiä laskuja ja että tämä kieltäytyminen ei ollut missään tapauksessa perusteltua tässä tapauksessa (riidanalaisen tuomion 33—37 kohta).

64 Lisäksi on todettava, että riidanalaisen tuomion 51 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi valittajalle esitettyyn kysymykseen sen selvittämiseksi, oliko kanteessa kyse toisaalta ainoastaan sementin, teräksen ja bitumin hinnannoususta ja toisaalta pohjustusaineiden yksikköhinnan noususta, ja jos näin ei ollut, sen mahdollistamiseksi, että valittaja voisi esittää asiaan liittyviä todisteita. Valittajan vastauksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tuomion 52 kohdassa, että se pystyi arvioimaan San Marcon vaatimuksia vain siltä osin kuin ne perustuivat siihen, että asiamiehen väitettiin virheellisesti kieltäytyneen hyväksymästä nämä hinnannousut sisältävät laskut.

65 Tämän vuoksi seitsemäs valittajan esittämä valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Kahdeksas valitusperuste

66 Riidanalaisen tuomion 101 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei San Marco ollut esittänyt minkäänlaisia perusteluja tai todisteita, joiden perusteella se olisi voinut katsoa, ettei komission hallinto ollut toiminut asianmukaisella tavalla.

67 Valittaja kiistää tämän ja toteaa erityisesti, että se oli kanteessaan viitannut siihen, ettei laskujen kanssa ollut toimittu asianmukaisella tavalla pohjustustyön ja lisäyksen nro 1 osalta. Lisäksi se toteaa, että asiamiehen Brysselissä olevalle esimiehelleen 30.6.1990 lähettämä käsin kirjoitettu tiedote on todisteena siitä, ettei komission hallinto toiminut asianmukaisella tavalla.

68 Tämän osalta on todettava, että valittaja ainoastaan riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman tosiseikkojen arvioinnin.

69 Joka tapauksessa on huomattava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tuomionsa 100 kohdassa, että koska komissiolla ei ollut minkäänlaista velvollisuutta täyttää valittajan esittämää maksuvaatimusta, tämä väite on hylättävä asiaan kuulumattomana. Valittaja ei ole myöskään millään tavalla osoittanut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt arviointivirheen.

70 Tämän vuoksi valittajan kahdeksas valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Komissio ei ole maksanut korvausta sopimuksen irtisanomisen vuoksi

Ensimmäinen ja kolmas valitusperuste

71 Valittaja katsoo, että komission päätöstä, joka sisältyi 15.4.1992 ja 11.5.1992 päivättyihin kirjeisiin, ei ollut perusteltu EY:n perustamissopimuksen 190 artiklassa edellytetyllä tavalla. Lisäksi valittaja katsoo vedoten viidenteen EKR:ään sovellettavan varainhoitoasetuksen 60 artiklaan, joka koskee EKR:n rahoittamien hankkeiden viivästymisiä, että komissio on laiminlyönyt yleisen velvollisuutensa suojata EKR-sopimusten perusteella toimivien yhteisön yritysten taloudellisia etuja.

72 Valittaja ei esittänyt näitä perusteita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, joten ne on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Toinen valitusperuste

73 Valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitsi ja sovelsi väärin viidenteen EKR:ään sovellettavan varainhoitoasetuksen 60 artiklaa sekä yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohtaa ja arvioi väärin komissiolle asetettua velvollisuutta vastata valittajan vaatimuksiin.

74 Yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohdan mukaan silloin kun hallinto määrää yksipuolisesti siitä, että sopimukseen liittyvät suoritusvelvollisuudet päättyvät, sopimus päättyy välittömästi ja urakoitsijalla on oikeus korvaukseen siitä vahingosta, joka aiheutui sopimuksen päättymisestä, edellyttäen että sopimuksen päättyminen ei johtunut tämän syyksi luettavasta toiminnasta.

75 Toinen peruste jakautuu kahteen osaan.

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

76 Valittaja väittää, että komissio toimiessaan viidenteen EKR:ään sovellettavan varainhoitoasetuksen 60 artiklan mukaisena johtavana tulojen ja menojen hyväksyjänä sekä kansallisena tulojen ja menojen hyväksyjänä sekä yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena sitoutui 1.3.1991 päivätyssä kirjeessään maksamaan valittajalle jo suoritetusta työstä asianmukaisesti perustellun määrän. Tämä kokonaismäärä oli 582 022,74 ecua.

77 Komissio väittää, että tämä väite on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. Komission mielestä valittaja toistaa pääasiallisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitettyjä väitteitä.

78 On todettava, että toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on otettava tutkittavaksi. Valittaja itse asiassa arvostelee implisiittisesti mutta selvästi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen riidanalaisen tuomion 93 kohdassa esittämää näkemystä, jonka mukaan viidenteen EKR:ään sovellettavan varainhoitoasetuksen 60 artiklan perusteella komissiolla on mahdollisuus mutta ei kuitenkaan velvollisuutta maksaa laskut yrittäjälle silloin kun laskujen maksaminen tai hyväksyminen viivästyy kansallisella tasolla. Valittaja myös katsoo, että varainhoitoasetuksen 60 artiklasta, luettuna yhdessä yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohdan

kanssa, käy selvästi ilmi, että komissio on velvollinen maksamaan sille lain mukaan ja sopimuksen mukaan kuuluvan rahamäärän, koska se on toiminut johtavana tulojen ja menojen hyväksyjänä sekä kansallisena tulojen ja menojen hyväksyjänä.

79 Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on kuitenkin selvästi perusteeton. Viidenteen EKR:ään sovellettavan varainhoitoasetuksen 60 artiklan sanamuodosta käy kuitenkin selvästi ja tarkasti ilmi, että johtava tulojen ja menojen hyväksyjä voi toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet päättääkseen laskun maksamisessa tai hyväksymisessä tapahtuneen viivästyksen, joka saattaa vaarantaa koko sopimuksen täytäntöönpanon. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan se, että komissiolle annetusta toimivallasta tulikin sitä sitova, johtunut siitä, että komissio päätti päättää kyseisen sopimuksen yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustellusti totesi riidanalaisen tuomion 91 kohdassa, jos San Marco katsoo, että sillä on sopimuksen perusteella oikeus tiettyihin suorituksiin, tästä on sovittava välimiesmenettelyssä toisen Lomén yleissopimuksen liitteessä XIII olevan 132 artiklan mukaisesti.

Toisen valitusperusteen toinen osa

80 Valittaja katsoo, että komissio oli velvollinen korvaamaan sopimuksen päättymisestä aiheutuvan vahingon yleisten sopimusehtojen 93 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja 1.3.1991 päivätyn kirjeen mukaisesti.

81 Tätä väitettä on turha tutkia, koska valittaja riitauttaa ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen riidanalaisen tuomion 107 kohdan mukaisen tosiseikkojen arvioinnin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tässä kohdassa, ettei San Marco ollut osoittanut, että vahinko, jonka se oli väittänyt sille aiheutuneen, olisi johtunut siitä, että johtava tulojen ja menojen hyväksyjä oli irtisanonut sopimuksen. Tämän vuoksi toisen valitusperusteen toinen osa on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

Neljäs valitusperuste

82 Valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toimi virheellisesti, kun se ei katsonut komission syyllistyneen virheeseen, joka aiheutti sopimuksen päättyessä syntyneen vahingon, ja kun se totesi, ettei tällaista vahinkoa ollut syntynyt. Valittaja väittää tältä osin, että se jätti rakennustarvikkeet kahden viimeisen sillan rakennustyömaalle Consulintin ohjeiden mukaisesti.

83 Tämän osalta riittää sen toteaminen, ettei valittaja toisaalta ole osoittanut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen arviointivirheen, ja toisaalta, ettei se ollut täsmentänyt niitä tuomion kohtia, joita vaaditaan kumottaviksi. Lisäksi valittaja ei väitä mitään oikeussääntöä rikotun, vaan se tyytyy riitauttamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman tosiseikkojen arvioinnin.

84 Joka tapauksessa voidaan todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi riidanalaisen tuomion 108 kohdassa, ettei San Marco ollut osoittanut, että se toimi edelleen työmaalla silloin kun sopimus päättyi, ja tuomion 118 kohdassa, ettei se ollut esittänyt minkäänlaisia todisteita, joista olisi käynyt ilmi joko se, että komissio teki jonkinlaisen virheen, tai se, että vahinko, jonka San Marco väittää itselleen aiheutuneen, olisi johtunut väitetystä virheestä eikä sisällissodasta, varkaudesta tai muusta tuntemattomasta syystä. Valittaja riitauttaa ainoastaan tosiseikkojen arvioinnin. Valittaja ei ole myöskään esittänyt perusteita, jotka osoittaisivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen arviointivirheen.

85 Tämän vuoksi neljäs valitusperuste on hylättävä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

86 Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että valittajan valituksensa tueksi esittämät valitusperusteet on hylättävä selvästi perusteettomina. Tämän vuoksi valitus on hylättävä tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklan mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

87 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska valittaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Valitus hylätään.

2) San Marco Impex Italiana Srl vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 17 päivänä syyskuuta 1996.

R. Grass — kirjaaja

D. A. O. Edward — ensimmäisen jaoston puheenjohtaja